

TORENVALKEN

broedend in
sinaasappelkist.

Al vroeg in het voorjaar vestigen de torenvalken zich het liefst in een vast broedgebied, nadat ze de wintermaanden zwervend over de Meent hebben doorgebracht. Maar omdat er in onze buurt weinig broedmogelijkheden voor ze zijn -schaarse bomen en dus ook geen oude kraaiennesten- besloot ik nestkasten op te hangen, die we van oude sinaasappelenkisten maakten.

Op dinsdag, 20 februari van dit jaar, bij slecht weer, hingen mijn zoon en ik twee prachtige nestkasten op in "De Boomgaard" op de Meent, met toestemming van de eigenaar van het terrein. Keurig netjes kwamen ze te hangen, met de opening naar het Oosten om inslaande regen te weren en toen maar wachten, of een echtpaar torenvalken er een kinderkamer van wilde maken. Op de bodem hadden we turfmolm gestrooid en de wanden met vilt bekleed en het hout in de groene carbolineum gezet.

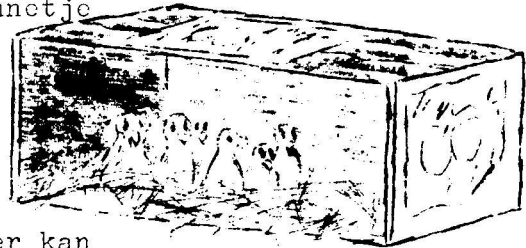
En warempel, een veertien dagen later klonk hun lokroep in het nieuwe broedgebied. Kli-kli-kli klonk het opeens in de buurt van de boom waar een nestkast door me opgehangen was. Het vrouwtje zowel als het mannetje toonde er belangstelling voor. Toch heeft het nog ruim één maand geduurd eer het eerste ei in het nest lag. Omdat ik niet telkens in de boom wilde klimmen, vond ik het eerste ei in ieder geval op 23 april. Vanaf dat moment werd mijn controle even wat meer aangeschroefd en ik ontdekte, dat er elke dag één ei bij kwam, tot er zes bij elkaar lagen. Een prachtig geheel.

Vanaf dat eerste ei werd alleen door het wijfje gebroed, wat 28 dagen in beslag nam. Vader torenvalk nam de voeding voor zijn rekening, voor zichzelf en zijn vrouw. Dat waren hoofdzakelijk veldmuizen, die op de Meent voldoende aanwezig zijn. De manier, waarop de torenvalk zijn prooi te pakken krijgt is uniek en wordt door geen andere stootvogelsoorten van deze afmetingen zo verricht. Vrij laag staat hij soms in het veld te wiekelen of te bidden, zoals dat heet, en kan dan bijna volkomen stil in de lucht blijven "staan". De vleugels bewegen snel, maar de voortstuwende kracht wordt afgeremd

door de breedgespreide staart, die onlaag wordt gehouden. De kop in de wind en intussen naarstig rondspeurend naar muizen.

Meermalen per dag brengt het mannetje prooi naar het vrouwtje, dat door hem van het nest wordt gelokt om haar de buit te geven. Dat wordt dan snel door haar verwerkt om direkt weer voort te kunnen gaan met het broeden. Zo heeft ieder zijn taak. Na ongeveer 4 weken zijn de eieren uitgebreed. Maar de taakverdeling verandert dan niet, want de kleintjes -de met wit dons bedekte kuikens- wegen dan ongeveer 17 gram-, hebben de warmte van moeder nog hard nodig en ze blijft dus constant bij haar jongen. Het wordt dan wel steeds drukker voor het mannetje, want de zes jongen en het vrouwtje eten bij elkaar wel het een en ander op, hetgeen nog meer duidelijk wordt naarmate de jongen ouder zijn geworden.

Ook nu weer geeft het mannetje zijn prooi over aan het vrouwtje, die dan verder voor de distributie zorgt en wat te groot is scheurt ze in kleine stukjes, om het eten voor de jongen wat gemakkelijker te maken. De eerste veertien dagen zijn de kuikens het meest kwetsbaar. Als de moeder door een of andere oorzaak uitgeschakeld wordt gaat het fout, want het mannetje is niet in staat de prooi in kleine stukjes te scheuren. Die blijft dan wel aanslepen. En zo kan het gebeuren, dat een nest met jonge torenvalken met voldoende voedsel om zich heen toch van honger kan omkomen.



Maar onze zes jonge valken waren intussen drie weken oud geworden en het begon tijd te worden om ze te ringen. Op een zaterdagavond omstreeks zes uur zijn we er heengegaan. Een voor een hebben we ze uit het nest gehaald. Ze zaten goed in het vlees. Een teken, dat er voldoende voedsel voor ze is. De reden, waarom er geringd wordt behoeft voor onze vogelvrienden niet nader te worden uitgelegd. Er begonnen al veren door het dons heen te komen. En als de prooi niet al te groot was werkten ze dit al zonder hulp van moeder naar binnen. In die periode gaan dan vader en moeder intensief samen op jacht, want die zes hongerige jongen lusten hun portie wel. Het is een prachtig gezicht, als de moeder in het nest komt om de al grote jongen te voeren. Als een metoporststeen valt ze in het nest en een paar seconden later

is ze alweer weg. Vanuit een schuilhut heb ik daar foto's en dia's van gemaakt.

Eenmaal zo groot als hun ouders gaan ze de wereld om zich heen verkennen. Dan verlaten ze het nest om op een tak of op de kast te klauteren. Ook zitten ze wel met z'n allen op de rand van het nest te kijken of het eten in aantocht is.

Toen ze zes weken oud waren, vlogen ze aardig in de omgeving rond. Dat heb ik eens een hele middag in de schuilhut gadege-slagen. Een voor een verlieten ze de rand van het nest, toen de oude vogel ergens in de lucht met kli-kli-kli lokte. En zo gingen ze dan de wijde wereld in. Toch ontdekte ik, dat ze als het donker werd, weer terugkwamen in de buurt van het nest.

Zo heb ik dan van een paar eenvoudige dingen (sinaasappelkisten) een bijdrage kunnen leveren om onze toch al bedreigde natuur tegemoet te komen. Mocht dus iemand lust hebben om iets te timmer-en, volg dan mijn voorbeeld, waarbij ik u gaarne verwijs naar de publi-catie: "Maten voor Nestkasten", verkrijgbaar tegen betaling van f 1,-- bij de direktie Fauna Beheer, bescherming nuttige vogels, Ministerie van Landbouw en Visserij te Den Haag.

W. Janszen,
Laan der V.N. no. 4
Harderwijk.

Appelvinken op bezoek

(*coccothraustus coccothraustus*)

Hoewel de appelvink aan stand- en zwerfvogel wordt genoemd, kan er toch wel sprake zijn van trek onder invloed van de kou. Opmerkelijk is namelijk de afgelopen weken het grote aantal waarnemingen van de bijzonder fraaie, grote vink. Er worden appelvinken gemeld uit diverse stadstuin-tjes in Hilversum, Bussum en Huizen. Zij komen op de vetbollen af (Mevr. Blonet, Bussum) en pogen, heel onhandig dikke brokken vet en zaad eraf te snoe-pen. Met een volle snavel verdwijnen de doorgaans schuwe vogels, ijlings om elders het hartige hapje op te peuzelen. Gelet op de vele waarnemingen moet er wel gedacht worden aan bezoek van noordelijke broedvogels.

Jl.B.